

WOORDENBOEK VAN DE VLAAMSE DIALECTEN

UNIVERSITEIT GENT
Vakgroep Nederlandse Taalkunde
Blandijnberg 2
9000 Gent
(tel : 09/264.40.79 of 264.40.81)

Vragenlijst 82
JANUARI 1998

DOOD EN BEGRAFENIS

Dialect van : (stad, dorp, gehucht, wijk),
..... (gemeente). (prov.)

GESPROKEN DOOR :

Naam :
Geboorteplaats :
Geboortejaar :
Waar opgegroeid :
(vroeger) beroep :
In welke gemeente werd beroep uitgeoefend :
Dialect van moeder :
Dialect van vader :
Dialect van echtgeno(o)t(e) :
Ik ben naar school geweest tot jaar
Datum van invullen van vragenlijst :
Adres en telefoonnummer :
.....
.....

OPGETEKEND DOOR :

Naam :
Geboorteplaats :
Geboortejaar :
Dialect :
(vroeger) beroep :
Ik ben naar school geweest tot jaar.
Hoogste diploma :
Adres en telefoonnummer :
.....
.....

Beste medewerker/ster,

Deze vragenlijst moet dienen voor een dialectwoordenboek.

Wilt u er dus zorg voor dragen dat u steeds woorden geeft die in uw dialect gebruikelijk waren of zijn. Tracht de dialectuitspraak zo goed mogelijk weer te geven. Maak u echter geen zorgen als dat soms moeilijk blijkt te zijn. Elke aanduiding, hoe onvolmaakt ook, is welkom.

Vul ook de eerste bladzijde (met naam, geboorteplaats enz.) zo nauwkeurig mogelijk in. Mogen we u vragen de vragenlijst in te vullen voor slechts één plaats en niet voor een hele streek? Na 'dialect van : ...' hoort de naam te staan van één bepaalde plaats van voor de gemeentefusies, niet de naam van een streek.

Bij voorbaat hartelijk dank.

Hoe zegt u in uw dialect "ophouden te leven (van personen)" ?

Soms wordt er een onderscheid gemaakt tussen ernstige, neutrale en spottende woorden (zie hieronder). Als u verschillende uitdrukkingen kent, geef ze dan gerust allemaal.

1. Ingetogen ernstig (wanneer het b.v. zou gaan om een familielid of een goede vriend)

2. Neutraal (als het b.v. zou gaan over een vage kennis of over iemand die u niet kent)

3. Spottend, denigrerend (als het b.v. gaat om een hatelijk persoon of over een geminachte dorpsfiguur)

Hoe zegt u: x is stervende ?

4. (ernstig)

5. (neutraal)

6. (spottend)

7. Hoe noemt u het lijk van een dier ?

8. Hoe zegt u in uw dialect "x is dood":

9. Als x een huisdier is (hond, kat) is ?

10. Als x een boerderijdier is (koe, paard) is ?

11. Hoe zegt u "Langzaam sterven, met veel pijn" ?

12. Hijgen naar adem, reutelen (gezegd van een stervende persoon)

13. (Het lichaam van) een dode persoon ?

14. Een pas overledene wassen, aankleden en op het bed leggen ?

15. Een persoon die dat doet ?	
16. De persoon die een overledene scheert ?	
17. Werden kinderen of jonge mensen op een speciale manier opgebaard ? Zo ja, hoe noemt u dat.	
18. De stijfheid die zich voordoet bij iemand die pas is overleden ?	
19. Hoe zegt u "het lijk begint te ontbinden" ?	
20. Hoe noemt u de lijkgeur ?	
21. Hoe zegt u "ruikend als een lijk" ?	
22. Het kleed dat men een dode aandoet ?	
23. Het laken waarin een dode gewikkeld wordt ?	
24. Het stro waarop eertijds een dode of een doodkist gelegd werd ?	
25. De wacht houden bij een overledene ?	
26. Kent u het gebruik waarbij een geldstuk op de ogen of in de mond van een dode werd gelegd ? Zo ja, hoe noemt u dat geldstuk.	
27. De kist waarin de dode wordt gelegd ?	
28. Het deksel van die kist ?	
29. Een dode in de doodkist leggen ?	
30. Het woonhuis waar een overledene ligt opgebaard of gekist ?	
31. De met gordijnen afgemaakte ruimte in het sterfhuis waar de dode of de kist staat.	
32. Het strooien kruis als kenteken van een sterfhuis ?	
33. Het bericht dat door de familie van de overledene wordt rondgestuurd ?	

34. Een bericht in de krant waarin een overlijden wordt meegedeeld ?	
35. Buren en kennissen op een begrafenis uitnodigen ?	
36. Vroeger werd een overlijden ook mondeling meegedeeld (soms huis aan huis). Hoe noemt men dat ?	
37. Kent u het gebruik dat bij het overlijden van een boer bepaalde dieren (meestal het paard) van de dood van de boer op de hoogte werden gebracht ? Zo ja, hoe noemt u dat ?	
38. Welke uitdrukking gebruikt u om aan te geven dat een overledene nog is opgebaard en dus nog niet is begraven ?	
39. Hoe noemt u het trage klokkengelui dat aangeeft dat iemand is overleden ?	
40. De kerkzangen die vroeger de avond voor de begrafenis werden gezongen ?	
41. De kerkelijke plechtigheid waarmee een dode ter aarde wordt besteld ?	
42. Er waren verschillende soorten kerkdiensten naargelang van de som die men aan de begrafenis wenste te spenderen. Hoe noemt men:	
43. een dienst om 9 uur ?	
44. een dienst om 10 uur ?	
45. een dienst om elf uur ?	
46. Eertijds werden de praktische kanten van een begrafenis meestal geregeld door een vriend of kennis van de familie. Hoe noemde men die persoon ?	
47. De persoon waarbij men tegenwoordig de kist koopt en die instaat voor de organisatie van de begrafenis ?	
48. Elk van de personen die bij de begrafenis assisteren (kist dragen enz.).	
49. Hoe zegt u "naar een begrafenis gaan" ?	
50. Hoe noemt u iemand die naar elke begrafenis gaat kijken ?	

51. Het kleine kaartje, vaak met foto, dat men tijdens de begrafenisplechtigheid krijgt, ter nagedachtenis van de overledene ?	
52. Tijdens de mis stapt men op een bepaald ogenblik in rijen naar voren om de pateen te kussen, geld in een schaal te gooien en het bidprentje te ontvangen. Hoe noemt u dat ?	
53. Soms diende dat kaartje als uitnodiging om naar de begrafenis te komen. Hoe heette het dan ?	
54. Rouwbeklag betuigen door na de kerkdienst de familieleden van de overledene de hand te schudden en enkele troostende woorden uit te spreken ?	
55. De periode na de begrafenis waarin de familie van de overledene in het zwart gekleed gaat ?	
56. Hoe zegt u "Verdriet uiten door in het zwart gekleed gaan" ?	
57. De omheinde plaats waar de doden worden begraven ?	
58. Het niet-gewijde deel van een kerkhof, waar niet-gelovigen werden begraven ?	
59. Het gebouwtje waarin de lichamen van pas gestorvenen worden bewaard, voor ze worden begraven ?	
60. De middeldeur van een kerk, die vooral bij lijkdiensten geopend wordt ?	
Het voertuig waarin de lijkist naar de kerk of het kerkhof wordt gebracht ? Als dat :	
61. een boerenwagen met een witte huif is ?	
62. Hoe noemt men dan die witte huif ?	
63. een speciale wagen of koets, getrokken door paarden is ?	
64. een speciale auto is ?	
65. Een bloemenkrans die op de kist (of op het voertuig) wordt gelegd ?	

66. De stoet die dat voertuig volgt ?	
67. De kuil in de aarde waarin een dode wordt begraven ?	
68. De man die die kuil graaft ?	
69. Een doodkist neerlaten in de kuil ?	
70. Het platte bouwsel van arduin of marmer dat op een graf wordt geplaatst ?	
71. De bijeenkomst van de familie- en vriendenkring (na de begrafenis), waarbij meestal koffie en broodjes worden aangeboden ?	
72. De spijs of drank voor de dragers van de lijkst ?	
73. Soms gaan een aantal aanwezigen na de begrafenis samen op café, waarbij het zeer gezellig kan worden. Welk woord of uitdrukking gebruikt u voor een ongepast drinkgelag na een begrafenis ?	
Hoe zegt u in uw dialect " <u>x</u> is begraven op het kerkhof" ?	
74. (ernstig)	
75. (neutraal)	
76. (spottend)	
77. Kent u uitdrukkingen die aangeven dat iemand op kosten van de gemeenschap wordt begraven omdat de overledene of zijn familie te arm zijn om de begrafenis te betalen ? Zo ja, welke.	
78. Kent u uitdrukkingen die aangeven dat iemand zonder kerkdienst werd begraven ? Zo ja welke ?	